

Lida-Maria Kauppinen

Tampereen yliopiston journalistiikan ja mediakulttuurin tutkija mikko hautakangas, onko jokin tietty genre tosi-tv-ohjelmia, jotka ovat tällä hetkellä suosittuja?

Mikko Hautakangas

Mä näkisin, että useampikin genre on suosittuja, mutta nyt on ehkä taas tällainen tietynlainen renessanssi menossa näissä ihan perinteisissä kilpailuohjelmissa, että Big Brotherhan tekee taas paluuta ja tietenkin tällaiset pitkän linjan formaatit, selviytyjät ja Tempparit ja Amazing racet ja muut tällaiset niinku, kilpailuun liittyvät formaatit näkyy olevan taas pinnalla, mutta tota ylipäättäänhän mä itse ajattelen silleen, että tosi TV on vakiinnuttanut paikkansa sillä tavalla televisiotuotannon osana, että näitä erilaisia formaatteja on jatkuvasti olemassa, eikä välttämättä niinkään nää ei ole sellaisia niinku muoti ilmiöitä enää tai uusia asioita, vaan enemmänkin nää on niinku työkaluja TV tuotannossa, joita sitten aina tuotantoyhtiöt ja kanavat sopivissa kohin vetää esiin.

Lida-Maria Kauppinen

Mistä syystä reality-ohjelmia katsotaan tällä hetkellä niin paljon, vaikka television katsominen yleisesti vähenee koko ajan?

Mikko Hautakangas

Realityhän on ollut sellainen keino ikään kuin pitää kiinni vähenevistä katsojista jo sieltä 2000-luvun alusta asti, että siinä on se tietynlainen live-television viehätys niin kuin vaikkapa urheilukilpailussa tai jossain linnan juhliissa tai... Sen sellaisissa, että että se on ollut niinku vastaus siihen, että tällainen perinteinen sarja fiktion katsominen ja elokuvien katsominen on siirtynyt suoratoistopalveluihin ja ja muutenkin nuoret katsojat on siirtynyt käyttämään yhä enemmän nettiä niinku kaikenlaisen viihteen videopalveluiden äärellä ja sellainen, että että silloin jo oikeastaan niinku vuosituhaten vaihteessa tää niinku vähenevät katsojat, nuorten katsojien väheneminen oli se ongelma, jota ratkaistiin reality-formaateilla. Ja siinä mielessä se on niinku se ikään kuin event-tv tapahtumakaltaisuus, mikä siinä niinku vetoaa.

Lida-Maria Kauppinen

Mitä Tosi-tv-ohjelmien suosio kertoo ajastamme?

Mikko Hautakangas

No, jos se jotain kertoo ajasta, niin sit se kertoo kuitenkin jo sillä tavalla pitemmästä ajasta ja aikakaudesta. Mä ajattelen, että se realityn tietty perusviehätys, mitä mä oon kuvannut vertaismelodraaman käsitteellä, eli sitä, että katsotaan hyvin tunteita kuohuttavaa tunnepitoista viihdettä, jonka kohteena on kuitenkin niin sanotut tavikset,

tavalliset ihmiset ja meidän kaltaiset ihmiset. Ajatus on se, että me saadaan katsoa miten joku lähes meidän kaltainen ihminen toimii tommoisessa niinku televisiota varten luodussa tilanteessa ja siinä ikään kuin mediatodellisuudessa, niin se viehätys on niinku tietyllä lailla ollut olemassa jo sieltä. Juuri yhdeksänkymmentäluvun lopusta, kun näitä formaatteja alettiin tuottaa ja sittenhän nykyään me nähdään sitä yhä enemmän tuolla somen puolella ja tällaiset erilaiset tubettajat ja somevaikuttajat tietyllä lailla toistaa sitä samaa ilmiötä. Viehätys perustuu tavallaan semmoiseen vähän niinku vertaisten katselemiseen omituisessa tilanteessa, mutta tässä taas tietysti reality formaatteja on moneksi, että sitten toinen tapa toinen puoli mikä siinä viehättää on se, että me nähdään julkkiksia tähtiä. näyttelijöitä, urheilijoita, ketä tahansa meille muusta yhteydestä tuttuja ihmisiä, jotka on jo julkkiksia, ja sitten heitä kuvataan uusissa yllättävissä ympäristöissä. Sitten me katsotaan, miten ne selviää jossain autiolla saarella tai farmilla tai Big Brother-talossa tai jossain muussa. Tietyllä lailla tämä jotenkin ihmisyyden ja kuinka me toimimme kummallisissa tilanteissa, niin sen arvioiminen on mun mielestä se tosi-tv:n perusviehätys.

Lida-Maria Kauppinen

Tampereen yliopiston journalistiikan ja mediakulttuurin tutkija Mikko Hautakangas, millaisena näet tosi-tv:n tulevaisuuden Suomessa?

Mikko Hautakangas

Tosi-tv tässä mielessä, että me katsotaan tavisten toilailuja, niin sehän varmastikin säilyttää paikkansa muuallakin kuin television piirissä. Niin kuin mä sanoin, että some on ottanut jo tietyllä tavalla sitä roolia ja tilaa, että sitten taas mikä nyt ylipäättään on television tulevaisuus, niin sehän jää nähtäväksi, että onnistuuko esimerkiksi suoratoistopalvelut samalla tavalla ottaa vaikkapa tosi-tv-formaatteja omaan katalogiinsa, että ne saisi myytyä. Voihan ajatella, että lineaarisen television kuolemasta on puhuttu jo kymmenet vuodet ja silti se vielä porskuttaa, että joku siinä livenä katsomisessa ja yhtä aikaa muun kansakunnan kanssa katsomisessa kuitenkin vielä kiinnostaa, että samalla lailla kun ne linnanjuhlien katsojaluvutkin pysyy vuodesta toiseen korkeina, niin varmaan sitten löytyy niitä reality-formaatteja, jotka onnistuu sen huomion vetämään.

Lida-Maria Kauppinen

Osaatko arvioida, minkä tyyppiset tosi-tv-ohjelmat ovat seuraavaksi suosiossa?

Mikko Hautakangas

No, mä toivoisin, oikeastaan sama keskustelu on käyty jo 20 vuotta sitten, kun ihmeteltiin sitä, että miten tämä menee koko ajan rajumpaan suuntaan. Ja nythän me nähdään tavallaan, tämäkin rappiotubettaminen ja muu, ikään kuin, että ihmiset on valmiita tekemään yhä rajumpia asioita pysyäksään esillä ja saavuttaakseen sen

huomion, jonka voi sitten muuttaa rahaksi. Niin mä ehkä toivoisin, että nähtäisiin myös vastaliike sille. Tällaiset hyvän tekemisen formaatit, että kehitettäisiin formaatteja, joiden tavoite on saada aikaan jotain positiivista muutosta ja tuoda esiin niitä myönteisempiä puolia meissä ihmisissä, joita nyt kuitenkin onneksi on aika paljon, ja ne tuppaa jäämään Tosi-tv:ssä valitettavasti vähän sinne formaattien piiloon.

Iida-Maria Kauppinen

Tosi-tv-ohjelmia ei pidetä aina kovin suuressa arvossa ja niiden katsomista hävetään. Onko asenteissa näkyvissä muutoksia?

Mikko Hautakangas

Musta tuntuu että on näkynyt jo muutoksia siinä, että silloin kun nää tuli niin puhuttiin niinku törky-tv:stä ja puhuttiin tällaisesta niinku, “miten tällaista edes voidaan tehdä” ja “miten kuka hullu katsoo jotain tällaista”, ja silloin niinku esimerkiksi ensimmäisten Big Brother kausien aikana, niin ihmiset todellakin niinku hämmästyivät siitä omasta kiinnostuksestaan, että “miten mäkin voin tällaista roskaa katsoa, vaikka pidän itseäni ihan fiksuna ihmisenä”, ja ehkä tässä on käynyt vähän samanlainen kehitys kun vaikka joku rock musa aikanaan, että silloin kun Beatlesit ja Rollarit toi sen nuorisokulttuurin piiriin, niin ei ollut ikään kuin sivistynyttä kuunnella rock-musaa. Mutta hei nykyäänhän kaikki on. Se on noussut niinku kulttuurisessa arvoasteikossa ylemmäksi, niin tota ehkä jotain samanlaista on tapahtunut jo realitylle, että sen katsomista voidaan niinku perustella monin tavoin. Sitä voi niinku ajatella, että se on tällaista kulttuurista kiinnostusta, että se voi olla niinku yhdenlainen osa sivistystä, että on kiinnostunut myös Populaarista ja matalammasta kulttuurista, että musta tuntuu, että se sellainen niinku pahin stigma realitystä on jo karissut.

Iida-Maria Kauppinen

Näetkö tosi tv:n katsomisessa positiivisia puolia?

Mikko Hautakangas

No jos me ajatellaan taas sitä vertaismelodraaman käsitettä, että siinä on niinku pointtina katsoa toisen ihmisen valintoja, moraalia, eettisyyttä, tällaisia asioita ja sitten peilata niinku omia arvojaan siihen, niin kyllähän sitä sillä tavalla voi ajatella, että se että vaikka joku juonittelee Selviytyjät-saarella tai Big Brother-talossa ja tekee jotain sellaista mitä itse ei missään nimessä hyväksyisi, niin kyllähän se voi niinku tuoda esiin sellaisia omia rajoja ja arvoja, että voi niinku ajatella että en tiennyt että mua ärsyttäisi noin paljon tuon tyyppinen kaksinaamaisuus tai jotakin muuta sellaista, että formaatti voi tuoda esiin, sellaisia puolia ihmisessä, jotka ärsyttää ja sillä tavalla paljastaa jotain arvoista. Toisaalta myöskin myönteisessä mielessä, kyllähän me voidaan sitten ihastua johonkin sellaiseen tyyppiin, josta ei olisi koskaan arvellut pitävänsä ja katsoa, että sehän olikin yllättävän mukava ihminen, kun nyt tuossa TV-

ohjelmassa siitä tuli jotain uutta esiin, että kyllähän sillä tavalla näen, että siinä voi olla myös myönteisiä puolia.

Meidän radio, Radio Moreeni.